Gruppetenkning

Gruppetenkning er et psykologisk fenomen der mennesker i en gruppe strever etter konsensus. Det vil si at folk ofte legger til side sin egen personlige mening, og utad sier seg enig med flertallet i gruppen. I samtalene blir ofte deltagerne stille, ettersom de lar være å uttrykker sine meninger.

TEAM&LEDELSE

Gruppetenkning

Hvorfor oppstår gruppetenkning?

- Deltagerne frykter at deres innvendinger kan forstyrre møtets harmoni.
- Deltagerne mistenker at deres ideer kan føre til at andre deltagere vil avvise de.
- Deltagerne er redd for å bli indirekte eller direkte straffet av lederen dersom de utrykker uenighet.

TEAM&LEDELSE

Gruppetenkning

Symptomer

Irving L. Janis, som startet forskningen på dette feltet, identifiserte forskjellige "symptomer" som indikerer gruppetenkning:

1. Overvurdering av gruppens innflytelse og evner.

Gruppen kan ikke skades.

Er alt **for optimistiske**, gjør ingen risikovurdering

Vurderer ikke handlinger gruppen eller enkelte i gruppen gjør.

TEAM&LEDELSE

Gruppetenkning
Symptomer

2. Snevert tankesett.

Rasjonaliserer bort trusler som stiller spørsmålstegn ved gruppens eller organisasjonens antagelser

Setter personer eller andre grupper som har andre meninger i en negativ bås som svake, onde eller lite handlingsdyktige.

3. Press mot enhetlighet.

Selvsensur av meninger som går på tvers av gruppens oppfatning

Illusjoner om enighet. Det å være stille oppfattes som om man er enig med flertallet.

Direkte press på de som stiller spørsmålstegn ved gruppen. Blir stemplet som illojale.

Selvutnevnte gruppemedlemmer som **skjermer resten av gruppen for informasjon** som går på tvers av gjeldene tankesett.

Gruppetenkning

Fordeler og ulemper

Fordelen med Gruppetenking

- Raske avgjørelser og gjennomføring mulig.

Farer med Gruppetenking

- Undertrykkelsen av individuelle meninger og kreativ tanke kan føre til dårlig beslutningstaking og ineffektiv problemløsing.
- Negativt for arbeidsklimaet. Belastende å ikke kunne være seg selv.

TEAM&LEDELSE

Gruppetenkning

Hvordan forhindre gruppetenkning?

- **Gi folk tid** til å komme med idéer og motforestillinger.

- Oppfordr gruppen til å være **kritisk**. Verdsett kritiske innspill i plenum.

- Lederen **gir gruppemedlemmer muligheten til å uttrykke egne ideer først** eller argumentere mot forslag, før hun/han tar ordet.

- Er dere mange tilstede kan det være en idé å **dele gruppen i flere små grupper**. Da er det lettere å ta ordet.

TEAM&LEDELSE

Gruppetenkning

Hvordan forhindre gruppetenkning?

- Gi en person oppgaven å være **«djevelens advokat».** Vedkommende skal aktivt stillespørsmålstegn ved de beslutningene dere blir enig, og argumentasjonen og faktaene som ligger bak.

- **Nytt perspektiv**. Trekk inn en som ikke er en del av møtegruppen for å gi innspill på det dere diskuterer eller har kommet frem til.

- Lederen kan bevisst velge å **ikke være tilstede** på hele eller deler av møtet. Dette kan endre samtalen og gi muligheten til å snakke friere.